

DIVERSITATE ȘI INTERCULTURALITATE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

prof. învă. preșcolar Șercăianu Cristina
Grădinița cu P.P. nr. 9, Câmpina

“Frumuseșea esențială ne este dată de celălalt, de miracolul ieșirii din sine, de proiectarea în altul, de iubirea celui apropiat - ca și celui îndepărtat” (C. Cuciș)

Conceptul de diversitate culturală face referire la un proces dinamic de schimburi, de dialog, de negociere între grupuri, precum și de identificare a unui limbaj comun și a unui spațiu comun, și pune accentual pe interacțiunea dintre grupurile percepute ca distinct în societate.

Educația interculturală corespunde celui de-al treilea stâlp al educației: deprinderea de a trăi împreună cu ceilalți, astfel într-o lume marcată de diferențe culturale și lingvistice, grădinița trebuie să îi învețe pe copii să conviețuiască într-o societate deschisă și liberă, fundamentată pe autoritatea valorilor împărtășite. Înțelegerea și însușirea concepției conform căreia interculturalitatea înseamnă demnitate și respect acordate individului devine, astfel, o necesitate. Educația interculturală presupune o nouă abordare a orizontului valorilor. Aceasta îi vizează pe toți copiii și caută să-i sensibilizeze la respectarea diversității la toleranță și solidaritate. În această perspectivă, țelul educației moderne este pregătirea tuturor copiilor pentru realitățile complexe și diverse ale societății, prin dezvoltarea abilităților de recunoaștere, valorificare și achiziționare de cunoștințe provenite din orizonturi culturale eterogene. Scopul esențial este dezvoltarea unui respect fundamental pentru moduri de viață și procedee de a munci și de a învăța diferite.

Sarcina unei instituții de învățământ este de a forma copiilor o conștiință europeană. Încă de la grădiniță se impune cultivarea respectului și solidarității față de cultura altor popoare. proiectate și planificate la nivel general pentru integrarea educațională și socială a tuturor copiilor.

Interculturalitatea este o componentă a realității zilnice din grădiniță. Ea presupune respect, toleranță, acceptarea diversității și o atitudine prietenoasă. Tot modul de învățare este organizat din perspectivă interculturală, permițând învățarea prin colaborare, comunicare și nicidecum de marginalizare a unor copii. Grădinița are misiunea de a permite fiecărui copil să crească, să-și dezvolte spiritul, corpul și inima, sensibilitatea, creativitatea; să permită copiilor să învețe să trăiască împreună, unii cu alții, cu persoane diferite, să poată deveni cetățeni activi. Interculturalitatea este înainte de orice respectul diferențelor. Cadrele didactice sunt garanții acestor rigori ale spiritului care veghează asupra diferențelor.

Abilitățile de comunicare și socializare, promovarea și păstrarea identității culturale sunt obiective ale educației. Preșcolarii se prelucrează cel mai ușor dacă educatoarea nu are prejudecăți, îi îndrumă, se lipește de sufletul lor, le inspiră încredere, respect, convingere, dragoste și o preocupare permanentă de a pune în valoare tot ce are mai valoros un alt grup de copii. Grădinița are datoria de a pune bazele învățării pluralității culturale, apreciind diversitatea culturală, egalând șansele educaționale ale tuturor copiilor români și a minorităților care conviețuiesc aici, alături de noi pe acest pământ. Activitățile propuse dezvoltă interesul copilului, trezind conștiința lui și ajutându-l să se simtă parte integrantă a comunității sociale din care face parte.

Atunci când vorbim despre multiculturalitate, vorbim despre unitate și diversitate. Diversitatea este esența multiculturalității, ea ne prezintă diferențele dintre culturi și totodată

frumusețea de a le găsi în același loc. Astăzi multiculturalitatea se bazează pe toleranță, susținere și plăcerea de a te vedea înconjurat de idei, concepte, credințe și personalități formate de medii culturale cu totul și cu totul diferite. Multiculturalitatea o întâlnim oriunde am privi.

Factorii implicați direct în realizarea educației interculturale sunt: familia și grădinița. Tipurile de relații interculturale pot fi: grădiniță-familie, educatoare-părinți, educatoare-copii, copii-copii, familie-comunitate. Atitudinea fundamentală a tuturor trebuie să fie toleranță în toate manifestările și relațiile umane ce se stabilesc în acest tip de relații.

În învățământul preșcolar, familiarizarea majorității cu limba, cultura, tradițiile minorităților revine educatoarelor. În primul rând, educatoarele trebuie să fie persoane deschise spre toți copiii, să fie tolerante, indiferent din ce familii provin copiii grupei din punct de vedere etnic, religios, rasial, social etc. Să le comunice copiilor că nu suntem toți la fel, că avem fiecare o identitate.

Educația interculturală se poate realiza prin activități curriculare și extracurriculare.

- În activitățile curriculare, ne putem propune teme despre familie, meserii, obiceiuri și tradiții, prietenie, astfel reușim să facem primii pași în atingerea obiectivelor educației interculturale și multiculturalare.
- Activitățile extracurriculare ne dau posibilitatea, ca într-o atmosferă destinsă, uneori într-un cadru festiv, fiecare să se manifeste liber. Serbările sunt cel mai plăcut mod pentru copii de a arăta ce știu și cine sunt. În pregătirea unei serbări va fi cu atât mai plăcut pentru copiii de diverse etnii să prezinte o poezie, un cântec, un dans, pe care le cunosc din familie. Nu numai copiii din grupă vor fi încântați să vadă și altceva, ci și părinții copiilor minoritari.

Educația interculturală este o valoare promovată în învățământul românesc și presupune respect, toleranță, acceptarea diversității și o atitudine prietenoasă.

"Educația interculturală este unul dintre instrumentele principale pe care le avem azi, care ne ajută să câștigăm din avantajele date de oportunitățile oferite de societățile multiculturale. Ținta principală a educației interculturale este aceea de a favoriza și de a întări bazele relațiilor reciproce dintre societăți diferite și dintre grupuri culturale majoritare și minoritare." (Centrul European de Tineret)

Bibliografie

C.Cucoș. „Educația. Dimensiuni culturale și interculturale”, Editura Polirom, Iași, 2000.
Dasen, P.; Perregaux, C.; Rey, M. – „Educația interculturală”, Ed. Polirom, Iași 1999;